

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Kołodziejcki

SSN Adam Roch

w sprawie **M. K.** skazanej z art. 209 § 1a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 24 października 2023 r.

kasacji Prokuratora Generalnego na korzyść skazanej

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Radomiu z 29 grudnia 2020 r. sygn.

akt II K 2071/20,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Radomiu do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Radomiu wyrokiem z 29 grudnia 2020 r. sygn. akt II K 2071/20, uznał M. K. za winną tego, że w okresie od 30 stycznia 2019 r. do 3 września 2020 r. w R. uchylała się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego na dzieci D. i Ż. rodzeństwa K., określonego co do wysokości na kwotę po 100 złotych wyrokiem [...], wskutek czego powstała łączna wysokość zaległości stanowiąca równoważnik

co najmniej 3 świadczeń okresowych, przez co narażała dzieci na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. czynu z art. 209 § 1a k.k. i wymierzył jej karę 1 (jednego) roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym.

Nadto, na mocy art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k., Sąd ten zobowiązał M. K. do wykonywania ciężącego na niej obowiązku łżenia na utrzymanie dzieci D. i Ż. rodzeństwa K. Sąd wydał również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów sądowych i zwolnił oskarżoną z obowiązku ich ponoszenia.

Wskazany wyrok uprawomocnił się w dniu 6 stycznia 2021 r., bez postępowania odwoławczego.

Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. kasację nadzwyczajną od tego wyroku wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając orzeczenie w całości na korzyść skazanej M. K. Na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 387 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., poprzez niezasadne uwzględnienie wadliwego wniosku oskarżonej M. K. o skazanie jej bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie w dniu 29 grudnia 2020 r. pod sygn. akt II K 2071/20, wyroku skazującego za cały zarzucany jej aktem oskarżenia czyn z art. 209 § 1a k.k., popełniony w okresie od 30 stycznia 2019 r. do 3 września 2020 r., podczas gdy za tożsamy występki, popełniony na szkodę tych samych pokrzywdzonych, zamykający się w granicach od 30 stycznia 2019 r. do 2 marca 2020 r., oskarżona została już uprzednio prawomocnie skazana wyrokiem [...].

W konkluzji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Radomiu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co pozwalało na rozpoznanie jej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. i uwzględnienie w całości.

Porównanie opisów czynów przypisanych w wyrokach [...] prowadzi do wniosku, że dotyczą one przestępstw niealimentacji popełnionych przez skazaną M. K. na szkodę tych samych pokrzywdzonych – D. i Ż. rodzeństwa K.

Pierwszy z wydanych wyroków obejmuje okres od 30 stycznia 2019 r. do 2 marca 2020 r. [...], chronologicznie drugi zaś wyrok odnosi się do okresu od 30 stycznia 2019 r. do 3 września 2020 r. [...]. Wynika z tego, iż tożsamość czynów obejmuje tylko okres od 30 stycznia 2019 r. do 2 marca 2020 r. Powoduje to, iż zaistniała sytuacja procesowa nie wywołuje stanu rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. W wypadku przestępstw wielokrotnych bowiem, do których należy występek z art. 209 § 1 k.k., nie ma stanu *rei iudicata*, jeśli uprzednie prawomocne skazanie dotyczy tylko fragmentu zarzuconego później czynu (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z 23 lutego 2021 r. sygn. IV KK 186/20; z 9 sierpnia 2017 r. sygn. II KK 222/17; z 17 listopada 2004 r. sygn. V KK 272/04*).

Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego w okresie nieobjętym prawomocnym skazaniem jest już nowym czynem przestępnym, pociągającym dalszą odpowiedzialność karną, przy czym granice czasowe kolejnego przestępstwa powinny być dokładnie określone, z uwzględnieniem treści poprzedniego wyroku skazującego (*zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 maja 2002 r. sygn. V KK 10/02*). Brak precyzyjnego określenia czasu popełnienia przestępstwa, gdy ma to istotne znaczenie dla pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej, niewątpliwie stanowi naruszenie przepisu art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. (*zob. wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2019 r. sygn. IV KK 58/19; z 20 kwietnia 2017 r. sygn. V KK 39/17*), konsekwencją którego w realiach niniejszej sprawy było dwukrotne skazanie M. K. za ten sam fragment czynu (od 30 stycznia 2019 r. do 2 marca 2020 r.), polegającego na niealimentacji na rzecz tych samych małoletnich pokrzywdzonych. Nieprawidłowe ustalenie tego okresu miało zatem istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia. Sąd *meriti* władny był bowiem do dokonania karnoprawnej oceny zachowania oskarżonego jedynie w odniesieniu do pozostałego do osądzenia czasokresu, zawierającego się w granicach od 3 marca do 3 września 2020 r.

Stwierdzone uchybienie postaci nieprawidłowego ustalenia okresu niealimentacji za jaki M. K. mogła zostać pociągnięta do odpowiedzialności karnej,

jednoznacznie świadczy o tym, iż doszło również do naruszenia art. 387 § 1 k.p.k. Uwzględnienie przez Sąd *meriti* złożonej w tym trybie propozycji M. K. ewidentnie wskazuje, iż wbrew ustawowemu obowiązkowi nie sprawdził zaistnienia wszystkich prawnych warunków dopuszczalności takiego wniosku (*zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2018 r. sygn. akt V KK 172/18; por. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 stycznia 2014 r. sygn. akt V KK 367/13; z 12 maja 2021 r. sygn. akt III KK 118/21*).

Charakter i istotność powyższych uchybień przesądziły o konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, gdyż dopiero prawidłowa ocena czasokresu niealimentacji w powiązaniu z aktualną kartą karną oskarżonej (uprzednie prawomocne skazania z art. 209 k.k.) pozwoli adekwatnie rozważyć zakres ewentualnej jej odpowiedzialności karnej.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

(B.B.)

[ał]